

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

ГОЛОВНЕ СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601, тел. (044) 256-12-82, gsu@police.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

м. Київ

23 жовтня 2024 року

Старший слідчий в особливо важливих справах 3-го відділу (документування злочинів, проти миру, людяності та ознак геноциду) управління документування злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту Головного слідчого управління Національної поліції України капітан поліції Борщ Євгеній Юрійович, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42022000000001837 від 27.12.2022, встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, відповідно до ст. ст. 2, 36, 42, 45, 276, 277, 278 КПК України, -

ПОВІДОМИВ:

Усенка Валерія Віталійовича, 20.02.1961 року народження, який народився м. Слав'янськ, Донецької області, проживає в м. Донецьк, вул. 2-а Олександрівка, 32, кв. 1, громадянина України, українця,

про те, що він підозрюється у вчиненні наступних кримінальних правопорушень:

- в участі у терористичній організації та іншому сприянні діяльності терористичної організації, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України.

- у державній зраді, тобто діянні, умисно вчиненому громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці України: переході на бік ворога в умовах воєнного стану та в період збройного конфлікту, наданні іноземній державі та її представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України (в редакції Закону №1183-VII від 08.04.2014);

Фактичні обставини кримінальних правопорушень, у вчиненні яких підозрюється Усенко Валерій Віталійович

Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки 24.08.1991 схвалено «Акт проголошення незалежності України», яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави – України. У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 вказано, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах. Відповідно до розділу V Декларації територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

Положеннями ст.ст. 1 та 2 Основного Закону України – Конституції України визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою, унітарною державою, суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Відповідно до ст. 17 Конституції України захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України є справою всього Українського народу та обов'язком громадян України, а на території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом.

Згідно з ст. 4 Конституції України в Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом.

Статтею 68 Конституції України передбачено, що кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

Статтями 132, 133 Конституції України визначено, що територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій. До системи адміністративно-територіального устрою України входить Автономна Республіка Крим (далі – АР Крим), області, зокрема, Донецька область, а також райони, міста, райони у містах, селища і села.

Згідно з преамбулою Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» збройна агресія російської федерації розпочалася з неоголошених і прихованих вторгнень на територію України підрозділів збройних сил та інших силових відомств російської федерації, а також шляхом організації та підтримки терористичної діяльності, а 24 лютого 2022 року переросла в повномасштабне збройне вторгнення на суверенну територію України, російська федерація чинить злочин агресії проти України та здійснює тимчасову окупацію частини її

території за допомогою збройних формувань російської федерації, що складаються з регулярних з'єднань і підрозділів, підпорядкованих міністерству оборони російської федерації, підрозділів та спеціальних формувань, підпорядкованих іншим силовим відомствам російської федерації, їхніх радників, інструкторів та іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих російською федерацією, а також за допомогою окупаційної адміністрації російської федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні російській федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Відповідно до преамбули Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» у світлі положень IV Гаазької конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатка до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року, Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року одним із наслідків збройної агресії російської федерації проти України стала тимчасова окупація частини території України.

Боротьба з іноземною окупацією відповідно до п. 4 ст.1 ч. I Додаткового протоколу (Протокол I) від 8 червня 1977 року до Женевських конвенцій, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 12 серпня 1949 року є формою збройного конфлікту.

У березні – квітні 2014 року в місті Донецьку та інших населених пунктах Донецької області розпочалася збройна агресія російської федерації шляхом неоголошених та прихованих вторгнень підрозділів збройних сил та інших силових відомств російської федерації, організації та підтримки терористичної діяльності та діяльності, спрямованої на окупацію Донецької області та порушення територіальної цілісності України.

В окремих містах та районах Донецької області всупереч законодавству України 07 квітня 2014 року оголошено «декларацію про суверенітет донецької народної республіки» та 11 травня 2014 року проведено незаконний референдум з питання «про підтримку акта про проголошення державної самостійності донецької народної республіки», за результатами якого проголошено створення незаконного псевдодержавного утворення «донецька народна республіка» (далі – «днр»).

У квітні 2014 року на території Донецької області створено терористичну організацію «донецька народна республіка», у складі якої з метою здійснення терористичних актів створені незаконні озброєні підрозділи.

Вказана терористична організація має конкретних лідерів, які підтримують між собою тісні взаємозв'язки, чітку ієрархію та структуру, яка складається з політичного та силового блоків, керівники та учасники яких підпорядковуються лідерам організації, а також здійснено розподіл функцій між її учасниками, на

яких покладені відповідні обов'язки згідно з єдиним планом спільних злочинних дій.

Так, на учасників політичного блоку терористичної організації покладаються такі обов'язки:

- створення так званих органів державної влади «днр», «лнр» та організація їх діяльності;

- видання нормативно-правових актів від імені нелегітимних органів державної влади «днр» та «лнр»;

- організація та проведення незаконних референдумів та виборів на територіях, підконтрольних «днр» та «лнр»;

- проведення агітаційної роботи серед населення Донецької та Луганської областей щодо діяльності терористичних організацій «днр» та «лнр» з метою схилення їх до участі у вказаних терористичних організаціях та отримання підтримки власної діяльності серед мешканців східних регіонів України;

- організація збору, отримання матеріальної і фінансової допомоги від інших учасників терористичної організації та, осіб лояльно налаштованих до їх діяльності, а також її розподілу;

- налагодження взаємодії між лідерами «днр» та «лнр», представниками влади та збройних сил російської федерації з метою координації дій щодо застосування актів збройної сили проти держави України, спрямованих на захоплення державної влади в Україні, а також дій, направлених на зміну меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України;

- налагодження взаємодії з прихильниками злочинної діяльності, що перебувають за кордоном, з метою координації дій, отримання матеріальної і гуманітарної допомоги та озброєння, а також залучення іноземних громадян для здійснення актів застосування збройної сили проти держави України, зокрема протидії правоохоронним органам та силам Антитерористичної операції (далі – АТО) та Операції об'єднаних сил (далі – ООС);

- налагодження взаємодії з місцевими та закордонними засобами масової інформації з метою їх використання для агітацій, висвітлення діяльності «днр» та «лнр», дискредитації діяльності органів державної влади України і осіб, задіяних у ході проведення антитерористичної операції, та формування думки серед населення про законність власних дій, а також вчинення за їх допомогою закликів до захоплення державної влади в Україні та дій, спрямованих на зміну меж території та державного кордону України, на порушуючи порядок, встановлений Конституцією України;

- надання матеріальної та організаційної допомоги учасникам силового блоку «днр» та «лнр» для забезпечення їх протиправної діяльності;

- забезпечення учасників «днр» та «лнр» транспортом, символікою та агітаційними матеріалами.

На учасників силового блоку терористичної організації покладаються такі обов'язки:

- систематична організація та здійснення актів застосування збройної сили проти держави України в особі представників сил АТО, зокрема ведення

збройного опору, незаконної протидії та перешкоджання виконанню службових обов'язків співробітниками правоохоронних органів України і військовослужбовцями Збройних Сил України та іншими військовими формуваннями, задіяними у проведенні АТО та ООС;

— створення не передбачених законом озброєних підрозділів та участь у їх діяльності;

— вербування нових учасників до складу силового блоку терористичної організації «днр» та організація їх у групи, навчання, озброєння і керівництво їхніми діями;

— захоплення населених пунктів, будівель, військових частин та інших об'єктів на території Донецької області;

— вчинення терористичних актів та диверсій на іншій території України;

— захоплення чи заволодіння у інший спосіб зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами, військовою технікою, транспортними засобами, а також будівництво укріплень з метою протидії діяльності осіб, задіяних у ході проведення АТО та ООС, і забезпечення власної злочинної діяльності;

— викрадення осіб з метою отримання матеріальної вигоди та залякування мешканців, які підтримують діючу владу в Україні;

— силова підтримка учасників політичного блоку незаконних утворень «днр», захоплення, а також укріплення та охорона зайнятих ними будівель та споруд;

— організація постачання зброї, боєприпасів, вибухових речовин, військової техніки та їх розподіл серед учасників терористичної організації.

На керівників блоків покладається керівництво, організація дій та контроль за діяльністю підлеглих їм співучасників злочину за допомогою керівників груп, що входять до складу вказаних блоків.

Одним з основних завдань учасників вказаної терористичної організації є насильницька зміна та повалення конституційного ладу, захоплення державної влади в Україні, зміна меж території та державного кордону України з порушенням порядку, встановленого Конституцією України, шляхом застосування зброї, вчинення вибухів, підпалів та інших дій, які створюють небезпеку для життя та здоров'я людини, заподіяння значної майнової шкоди та настання інших тяжких наслідків.

Враховуючи викладене, так звані «днр» та «лнр» є стійкими об'єднаннями невизначеної кількості осіб (більше трьох), які створені з метою здійснення терористичної діяльності, у межах якої здійснено розподіл функцій, встановлено правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів, а тому відповідно до п. 16 ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» є терористичними організаціями.

Положеннями ст. 25 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» встановлено, що керівники та посадові особи підприємств, установ і організацій, а також громадяни, які сприяли терористичній діяльності, несуть відповідальність згідно з законом.

Однак, порушуючи Конституцію України, з квітня 2014 року по теперішній час з метою реалізації злочинного умислу та досягнення зазначених завдань учасниками терористичних організацій «днр» та «лнр»

здійснюються захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів інфраструктури на території Донецької та Луганської областей, акти застосування збройної сили проти держави України, чиниться збройний опір правоохоронним органам України та іншим представникам сил АТО у відновленні територіальної цілісності України та забезпеченні правопорядку, вчиняються інші злочини.

07 квітня 2014 року за поданням керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, погодженим із Головою Служби безпеки України, на території Донецької і Луганської областей розпочато проведення антитерористичної операції.

13 квітня 2014 року через посилення сепаратистських виступів та захоплення державних установ на сході України виконуючий обов'язки Президента України Указом від 14 квітня 2014 року № 405/2014 затвердив рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» та Україною розпочато на території Донецької та Луганської областей широкомасштабну антитерористичну операцію із залученням Збройних Сил України та інших військових формувань.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» антитерористична операція це комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності.

При цьому поняття терористичної організації визначено в ст. 1 вищевказаного Закону, відповідно до якого терористична організація — це стійке об'єднання трьох і більше осіб, яке створене з метою здійснення терористичної діяльності, у межах якого проведено розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів. Організація визнається терористичною, якщо хоч один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації.

Так, відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» терористична діяльність — діяльність, яка охоплює: планування, організацію, підготовку та реалізацію терористичних актів; підбурювання до вчинення терористичних актів, насильства над фізичними особами або організаціями, знищення матеріальних об'єктів у терористичних цілях; організацію незаконних збройних формувань, злочинних угруповань (злочинних організацій), організованих злочинних груп для вчинення терористичних актів, так само як і участь у таких актах; вербування, озброєння, підготовку та використання терористів; пропаганду і поширення ідеології тероризму; фінансування та інше сприяння тероризму.

Терористичні організації створюються для вчинення діянь, передбачених частинами 1 — 3 ст. 258 КК України, а також інших злочинів терористичної спрямованості, тобто діянь, спрямованих на залякування населення з метою спонукання держави, міжнародної організації, фізичної чи юридичної особи

до прийняття чи відмови від прийняття будь-якого рішення. При цьому, злочини терористичної організації відрізняються від інших споріднених злочинів саме фактором цілеспрямованості залякування населення як засобу досягнення поставленої мети.

Враховуючи вищевикладене, вказані організації «днр» та «лнр» підпадають під зазначені ознаки терористичної організації, мають стабільний склад лідерів, які підтримують між собою тісні стосунки, централізоване підпорядкування учасників політичного та силового блоку лідерам організацій, а також план злочинної діяльності та чіткий розподіл функцій учасників щодо його досягнення.

Відповідно до Звернення Верховної Ради України (далі - ВРУ) до Організації Об'єднаних Націй (далі - ООН), Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу «Про визнання РФ державою-агресором», затвердженого Постановою Верховної Ради України від 27 січня 2015 року № 129-VIII, Верховною Радою України визнано Російську Федерацію державою-агресором, що всебічно підтримує тероризм та блокує діяльність Ради Безпеки ООН, чим ставить під загрозу міжнародний мир і безпеку, а так звані «днр» та «лнр»— терористичними організаціями.

Заявою «Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності та воєнних злочинів вищими посадовими особами російської федерації та керівниками терористичних організацій «днр» та «лнр», які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян», схваленою постановою ВРУ від 04 лютого 2015 року № 145-VIII, Україна визнала юрисдикцію Міжнародного кримінального суду щодо злочинів проти людяності та воєнних злочинів, скоєних вищими посадовими особами російської федерації та керівниками терористичних організацій «днр» та «лнр», які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян.

Крім того, ВРУ визнано так звані самопроголошені організації «днр» та «лнр» терористичними, а численні злочини, вчинені представниками терористичних організацій «днр» та «лнр» або за їх участі, знайшли своє відображення у зверненнях Верховної Ради України до міжнародних організацій та іноземних держав щодо визнання «днр» та «лнр» терористичними організаціями. Зокрема, у Зверненні ВРУ до ООН, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання російської федерації державою-агресором, затвердженому Постановою Верховної Ради України від 27 січня 2015 року № 129-VIII, та Зверненні до Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, національних парламентів держав-членів Європейського Союзу (далі — ЄС), США, Канади, Японії та Австралії щодо масового розстрілу людей під Волновахою в Україні, затвердженому Постановою ВРУ від 14 січня 2015 року за № 106-VIII, Постанові ВРУ від 22 липня 2014 року за № 1597-VII

«Про Заяву Верховної Ради України «Щодо протидії поширенню підтриманого російською федерацією міжнародного тероризму», Постанові ВРУ «Про Заяву Верховної Ради України від 21 квітня 2015 року за № 337-VIII «Про відсіч збройній агресії російської федерації та подолання її наслідків», Постанові ВРУ від 22 липня 2014 року за № 1596-VII «Про Заяву Верховної Ради України «Про трагічну загибель людей внаслідок терористичного акту над територією України», Постанові ВРУ «Про Заяву Верховної Ради України від 04 лютого 2015 року за № 145-VIII «Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності та воєнних злочинів вищими посадовими особами російської федерації та керівниками терористичних організації «днр» та «лнр», які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян».

Таким чином, ВРУ як єдиним законодавчим органом державної влади констатовано віднесення «днр» та «лнр» до терористичних організацій, а відповідних осіб, які забезпечують їх функціонування, визнано учасниками вказаних терористичних організацій.

Крім того, Конвенцією ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року зобов'язано держави-учасниці криміналізувати участь в організованій злочинній групі. При цьому відповідно до п. «а» ст. 2 цієї Конвенції організована злочинна група означає структурно оформлену в групу в складі трьох або більше осіб, що існує протягом визначеного періоду часу і діє узгоджено з метою здійснення одного або декількох серйозних злочинів, визнаних такими відповідно до цієї Конвенції, для того, щоб одержати, прямо або опосередковано, фінансову або іншу матеріальну вигоду.

Аналіз кримінального законодавства, Європейської конвенції про боротьбу з тероризмом від 27 січня 1977 року № ETSN90, Протоколу, що вносить зміни до Європейської конвенції про боротьбу з тероризмом від 15 травня 2003 року № ETSN190, Резолюції Ради Безпеки ООН від 28 вересня 2001 року № 1373 по боротьбі з тероризмом, Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 року, а також відповідних положень Закону України «Про боротьбу з тероризмом» доводить, що терористична організація виділена як вид злочинної організації за спеціальною метою – здійснення терористичної діяльності.

Про це наголошує і Верховний Суд у своїй постанові від 05.07.2018 у справі № 225/6151/15-к. Так, Верховний Суд у вказаному рішенні зазначає, що поняття терористичної організації визначено у ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» (далі – Закон), а також ст. 28 КК України як стійке об'єднання трьох і більше осіб, створене з метою здійснення терористичної діяльності, у межах якого здійснюється розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки та вчинення терористичних актів.

Достатнім для визнання організації терористичною є те, що хоча б один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації. Терористична організація виділена як вид злочинної організації за спеціальною метою –

здійснення терористичної діяльності. Так, відповідно до Закону, а також ст. 28 КК України терористична діяльність — це діяльність, яка охоплює планування, організацію, підготовку та реалізацію терористичних актів, підбурювання: до вчинення терористичних актів, насильства над фізичними особами або організаціями, знищення матеріальних об'єктів у терористичних цілях, організацію незаконних збройних формувань, злочинних угруповань (злочинних організацій), організованих злочинних груп для вчинення терористичних актів; так само як і участь у таких актах, вербування, озброєння, підготовку та використання терористів, пропаганду й поширення ідеології тероризму, фінансування та інше сприяння тероризму.

Встановлення у кримінальному провадженні передбачених у ст. 1 Закону ознак певної організації (наявність стійкого об'єднання трьох і більше осіб; розподіл функцій між цими особами; існування обов'язкових правил поведінки при підготовці та вчиненні терористичних актів) та відповідної мети її діяльності (порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, вплив на прийняття рішень, вчинення або невчинення дій органами державної влади та місцевого самоврядування) є підставою для визнання відповідної діяльності терористичною. При цьому таке визнання здійснюється судом у конкретному провадженні на підставі наявних матеріалів. Існування окремого судового рішення, рішення органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності терористичною для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ст. 258-3 КК не вимагається.

Факт створення «днр» за підтримки та під контролем російської федерації визнано Резолюцією ПАРЄ від 12 жовтня 2016 року. При цьому в Резолюції зазначено, що «днр» та всі її «установи» не мають будь-якої легітимності відповідно до українського або міжнародного права.

Крім того, усупереч нормам міжнародного гуманітарного права президент російської федерації Путін В.В., а також інші представники влади російської федерації, ігноруючи положення п.п. 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994, принципів Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі від 01.08.1975 та вимог ч. 4 ст. 2 Статуту ООН і Декларацій Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 09.12.1981 № 36/103, від 16.12.1970 № 2734 (XXV), від 21.12.1965 № 2131 (XX), спланували, підготували і розв'язали агресивну війну та воєнний конфлікт проти України, а саме віддали наказ про здійснення збройної агресії та нападу підрозділами збройних сил російської федерації на територію України.

Ознаки збройної агресії наведено у ст. ст. 1 – 5 Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, членами якої є Україна та російська федерація, від 14.12.1974 № 3314 (XXIX), зокрема:

- застосування збройної сили однією державою проти суверенітету, територіальної недоторканності чи політичної незалежності іншої держави;
- застосування збройної сили державою в порушення Статуту ООН;
- вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави або будь-яка військова окупація, який би тимчасовий характер вона не мала, яка є результатом такого вторгнення або нападу, або будь-яка анексія із

застосуванням сили території іншої держави або частини її;

- бомбардування збройними силами держави території іншої держави або застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;
- блокада портів або берегів держави збройними силами іншої держави;
- напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили, або морські та повітряні флоти іншої держави;
- застосування збройних сил однієї держави, що знаходяться на території іншої держави за угодою з приймаючою державою, у порушення умов, передбачених в угоді, або будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;
- дія держави, яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження іншої держави, використовувалася цією іншою державою для здійснення акту агресії проти третьої держави;
- засилання державою або від імені держави збройних банд, груп, іррегулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави, які мають настільки серйозний характер, що це є рівносильним наведеним вище актам, або її значна участь у них.

Зазначену обставину також визнано в преамбулі Закону України від 15.04.2014 № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України». Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України введено воєнний стан.

На виконання зазначеного наказу 24.02.2022 військовослужбовці збройних сил російської федерації шляхом збройної агресії із застосуванням зброї незаконно вторглися на територію України через державні кордони України в Автономній Республіці Крим, Донецькій, Луганській, Харківській, Херсонській, Миколаївській, Сумській, Чернігівській та інших областях і здійснили збройний напад на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, військові частини, інші об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, окупували частину цієї території, чим вчинили дії з метою зміни меж території та державного кордону України, порушуючи порядок, встановлений Конституцією України, що продовжується на цей час і призводить до загибелі великої кількості людей та інших тяжких наслідків.

Під час збройної агресії підрозділи збройних сил та інші силові відомства Російської Федерації, а також створені, підпорядковані, керовані та фінансовані нею іррегулярні незаконні збройні формування, озброєні банди та групи найманців здійснювали та здійснюють окупацію частини території України, невибіркові бомбардування об'єктів цивільної та військової інфраструктури, масові вбивства цивільного населення, блокади морських та річкових портів України, шляхів судноплавства, напади на сухопутні, морські та повітряні підрозділи Сил оборони України, катування та вбивства військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань.

Таким чином, військовослужбовці збройних сил російської федерації шляхом збройної агресії спільно з представниками так званої «днр» та «лнр», які

є частиною окупаційної адміністрації російської федерації здійснили тимчасову та часткову окупацію території Донецької області із захопленням державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та інших об'єктів.

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України від 22 травня 2022 року № 2265-IX «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії російської федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну» (далі – Закон), російська федерація є державою-терористом, однією з цілей політичного режиму якої є геноцид Українського народу, фізичне знищення, масові вбивства громадян України, вчинення міжнародних злочинів проти цивільного населення, використання заборонених методів війни, руйнування цивільних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури, штучне створення гуманітарної катастрофи в Україні або окремих її регіонах.

Згідно з п. 1 ч. 1 ст. 1 вказаного Закону, держава-терорист – держава, яка відкрито, з використанням власних збройних сил, інших збройних формувань, або приховано, з використанням збройних формувань, що діють від імені та (або) в інтересах такої держави, вчиняє терористичні акти, акти міжнародного тероризму.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону органи держави-терориста (держави-агресора) – органи державної влади, у тому числі правоохоронні органи (міліція, поліція тощо), збройні сили, органи судової влади, внутрішні війська, підрозділи спеціального призначення, органи, відповідальні за охорону та захист державного кордону, органи, відповідальні за здійснення податкової та митної політики, органи, відповідальні за проведення дізнання або досудового (попереднього) слідства, прокуратура, органи, відповідальні за державну безпеку або безпеку вищого керівництва держави-терориста (держави-агресора), підрозділи, відповідальні за виконання миротворчих місій, інші збройні, військові, воєнізовані, парамілітарні або інші силові формування держави-терориста (держави-агресора), їх складові або структурні підрозділи, у тому числі формування, найменування яких не відповідають офіційним назвам, прийнятим у державі-терористі (державі-агресорі), але які за здійснюваними функціями належать до зазначених органів чи формувань, а також засоби масової інформації, в яких держава-терорист (держава-агресор) має частку власності (корпоративних прав) безпосередньо або через третіх осіб, у тому числі через органи державної влади, органи місцевого самоврядування, державні підприємства тощо.

Водночас з метою створення в очах міжнародної спільноти та місцевих мешканців образу «днр» як легітимного державного утворення, забезпечення утримання частини території Донецької області, взятої представниками терористичної організації «днр» під контроль шляхом насильницьких злочинних дій, її лідерами (під безпосереднім керівництвом та контролем невстановлених на цей час представників влади російської федерації) прийнято рішення щодо створення та функціонування окремих установ політичного блоку «днр».

У період з квітня 2014 року по теперішній час з метою виконання завдань терористичної організації «днр» до її складу почали залучатися як громадяни України, так і громадяни російської федерації та інших держав (досудове розслідування стосовно яких здійснюється в окремих кримінальних провадженнях) із числа радикально налаштованих громадян, зокрема колишніх та діючих військовослужбовців, співробітників правоохоронних органів, представників іноземних громадських організацій.

З метою забезпечення діяльності самопроголошеної «днр» представниками російської федерації з числа своїх громадян та місцевого населення Донецької та Луганської областей сформовані підрозділи політичного (так звані «органи державної влади «днр») та силового блоків (до складу яких увійшли представники так званих правоохоронних органів та незаконних збройних формувань), які мали стабільний склад лідерів, підтримували між собою тісні стосунки, забезпечували централізоване підпорядкування учасників політичного та силового блоку лідерам організації, а також розробили план злочинної діяльності та чіткий розподіл функцій учасників щодо його досягнення.

Так, 15.07.2014 «народный сонет донецкой народной республики» з метою централізованого керівництва силовим блоком терористичної організації днр, а саме воєнізованими формуваннями та квазіправоохоронними органами, створеними всупереч діючого законодавства України, а також для залякування місцевого населення та переслідування патріотично налаштованих громадян України з проукраїнськими поглядами, які залишилися на непідконтрольній уряду України території, створив так звану «генеральну прокуратуру донецкой народной республики», що знаходиться за адресою: вул. Генерала Антонова, 2, м. Донецьк.

Вказаний структурний підрозділ терористичної організації «днр» має організовану структуру, а саме єдиноначальність, підпорядкованість, чітку ієрархічність та дисципліну, на який покладено виконання таких функцій: нагляд за виконанням законів органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, органами військового управління, органами контролю, їх посадовими особами, органами управління і керівниками комерційних і некомерційних організацій, а також за відповідністю законам виданих ними правових актів; нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, органами військового управління, органами контролю, їх посадовими, а також органами управління і керівниками комерційних і некомерційних організацій, нагляд за виконанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове розслідування, нагляд за виконанням законів судовими виконавцями, нагляд за виконанням законів адміністраціями органів та установ виконання покарань і примусових заходів, адміністраціями місць тримання затриманих та взятих під варту, кримінальне переслідування відповідно до повноважень, встановлених кримінально-процесуальним законодавством, координація правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю, порушення справ про адміністративні правопорушення і проведення адміністративного розслідування.

Установлено, що громадянин України Усенко Валерій Віталійович, який має вищу юридичну освіту, усвідомлював, що «прокуратура днр» є окремим структурним підрозділом терористичної організації «днр».

Будучи радикально налаштованою особою, яка підтримує злочинні наміри терористичної організації «днр», що діє на тимчасово окупованій території Донецької області, будучи обізнаним про її протиправну діяльність, діючи умисно, керуючись власними переконаннями, у точно невстановлений досудовим розслідуванням час, однак не пізніше липня 2017 року Усенко В.В. вирішив сприяти діяльності терористичної організації та прийняти особисту участь у терористичній організації «днр», а саме у її структурному підрозділі – так званій «прокуратурі днр».

Діючи з цією метою та прямим умислом Усенко В.В., у точно не встановлений час, однак не пізніше липня 2017 року перебуваючи у м. Донецьку, усвідомлюючи, що діяльність терористичної організації «днр» та її структурних підрозділів є незаконною, спрямована на зміну меж території України, призводить до загибелі людей, заподіяння значних матеріальних збитків та інших тяжких наслідків, діючи умисно, з корисливих мотивів, добровільно прийняв рішення щодо вступу до окремого структурного підрозділу терористичної організації «днр», а саме до так званих «органів прокуратури донецької народної республіки» та надав згоду на призначення на посаду «слідчого з особливо важливих справах відділу з розслідування злочинів проти миру і безпеки людства слідчого управління генеральної прокуратури донецької народної республіки», що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Генерала Антонова, 2.

Таким чином Усенко В.В. з липня 2017 року по цей час бере активну участь у терористичній організації «днр» та сприяє її діяльності.

Обіймаючи вказану посаду, Усенко В.В. діяв з метою безпосередньої участі у злочинній діяльності вказаної терористичної організації, спрямованої на дестабілізацію суспільно-політичної обстановки та втрати авторитету органів державної влади України, переслідуванні, незаконному позбавленні волі та фізичному знищенні громадян України, а також іноземних громадян, які виступають на стороні України.

Беручи участь в терористичній організації «днр» та сприяючи її діяльності, перебуваючи на посаді: «слідчого з особливо важливих справах відділу з розслідування злочинів проти миру і безпеки людства слідчого управління генеральної прокуратури донецької народної республіки» Усенко В.В. безпосередньо приймав участь у незаконному позбавленні волі, а також незаконному кримінальному переслідуванні і засудженні громадян України.

Зокрема, Усенко В.В., як учасник терористичної організації, обіймаючи посаду «слідчого з особливо важливих справах відділу з розслідування злочинів проти миру і безпеки людства слідчого управління генеральної прокуратури донецької народної республіки» приймав участь у досудовому розслідуванні кримінальної справи №01-1-2017-168-000715 за надуманими обвинуваченнями військовослужбовців ЗСУ, у вчиненні нібито злочинів проти державної влади, так званої «днр».

Зокрема, Усенко В.В. будучи активним учасником терористичної організації з метою незаконного кримінального переслідування українських військовослужбовців в липні 2017 виніс постанову про порушення кримінальної справи і об'єднання кримінальної справи відносно військовослужбовців ЗСУ, а також 29 липня 2017 виніс постанову про визнання потерпілим в кримінальній справі № 01-1-2015-168-000105 по факту обстрілу житлового будинку в м. Докучаївськ Донецької області.

Своїми умисними діями, що виразились в участі у терористичній організації та іншому сприянні діяльності терористичної організації, Усенко Валерій Віталійович, 20.02.1961 року народження, підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України.

Крім того, Усенко Валерій Віталійович, будучи громадянином України, який має вищу юридичну освіту знав та усвідомлював, що у березні – квітні 2014 року в місті Донецьку та інших населених пунктах Донецької області розпочалася збройна агресія російської федерації проти України, шляхом неоголошених та прихованих вторгнень підрозділів збройних сил та інших силових відомств російської федерації, організації та підтримки терористичної діяльності та діяльності, спрямованої на окупацію Донецької області та порушення територіальної цілісності України.

Також, Усенко В.В. усвідомлював, що у квітні 2014 року на території Донецької області під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади російської федерації, з метою прихованої окупації російською федерацією частини території України створено терористичну організацію «донецька народна республіка», у складі якої з метою здійснення терористичних актів створені незаконні озброєні підрозділи.

При цьому, будучи радикально налаштованою особою, яка підтримує злочинні наміри терористичної організації «днр», що діє на тимчасово окупованій території Донецької області під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади російської федерації, з метою прихованої окупації російською федерацією частини території України та дії російської федерації по окупації частини території України, діючи умисно, керуючись власними переконаннями, у точно невстановлений досудовим розслідуванням час, не пізніше липня 2017 року Усенко В.В. вирішив вчинити дії на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України.

Діючи з цією метою та прямим умислом Усенко В.В., у точно не встановлений час, однак не пізніше липня 2017 року перебуваючи у м. Донецьку, усвідомлюючи, що діяльність терористичної організації «днр» та її структурних підрозділів є незаконною, спрямована на зміну меж території України, призводить до загибелі людей, заподіяння значних матеріальних збитків та інших тяжких наслідків, діючи умисно, з корисливих мотивів, добровільно прийняв рішення щодо вступу до окремого структурного підрозділу терористичної організації «днр», а саме до так званих «органів прокуратури

донецької народної республіки» та надав згоду на призначення на посаду «слідчого з особливо важливих справах відділу з розслідування злочинів проти миру і безпеки людства слідчого управління генеральної прокуратури донецької народної республіки», що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Генерала Антонова, 2

Обіймаючи вказану посаду, Усенко В.В. в період з 29 липня 2017 року по 06 березня 2022 року, у порушення вимог ст. 65 Конституції України, якою передбачено обов'язок громадян України щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, у період збройного конфлікту та воєнного стану діючи на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України, з метою недопущення контролю української влади на території Донецької області, перейшов на бік ворога та забезпечуючи на вказаних «посадах» окупацію російською федерацією частини території України надав російській федерації допомогу у проведенні підривної діяльності проти України.

Своїми умисними діями, що виразились у державній зраді, тобто діянні, умисно вчиненому громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці України: переході на бік ворога в умовах воєнного стану та в період збройного конфлікту, наданні іноземній державі та її представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України Усенко Валерій Віталійович, 20.02.1961 року народження, підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України (в редакції Закону №1183-VII від 08.04.2014).

Старший слідчий в особливо важливих справах
3-го відділу (документування злочинів проти миру,
людяності та ознак геноциду) управління
документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту
Головного слідчого управління
Національної поліції України
капітан поліції

Євгеній БОРЩ

ПОГОДЖУЮ
Прокурор першого відділу управління
процесуального керівництва досудовим розслідуванням
та підтримання публічного обвинувачення
Генеральної інспекції
Офісу Генерального прокурора

Святослав СТАРОДУБ

23 жовтня 2024 року

Водночас, у відповідності до вимог ст. ст. 42, 277 КПК України роз'яснено, що підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний має також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний:

_____ / _____ /

«__» год. «__» хв. «__» _____ 2024 року

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру вручено, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний:

_____ / _____ /

Захисник:

_____ / _____ /

Письмове повідомлення про підозру вручив:

**Старший слідчий в особливо важливих справах
3-го відділу (документування злочинів проти миру,
людяності та ознак геноциду) управління
документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту
Головного слідчого управління
Національної поліції України
капітан поліції**

Євгеній БОРЩ